

Středočeský kraj

Česká zemědělská univerzita v Praze
**Fakulta životního
prostředí**

Integrovaná strategie pro ITI Pražské metropolitní oblasti

Vyhodnocení vlivu na integritu (celistvost)
soustavy lokalit Natura 2000

Zpracovatel: Mgr. Stanislav Mudra
držitel autorizace podle § 45i zákona č. 114/1992 Sb.,
č.j.: 11074/ENV/10)

P R A H A
listopad 2015
©

Vyhodnocení vlivů koncepce Integrovaná strategie pro ITI Pražské metropolitní oblasti na evropsky významné lokality a ptačí oblasti, jejich předměty ochrany a celistvost soustavy Natura 2000

Hodnocení vlivů koncepce na evropsky významné lokality a ptačí oblasti dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny

Předmět posouzení koncepce a závěry zjišťovacího řízení SEA

Integrovaná strategie pro integrované územní investice (ITI) Pražské metropolitní oblasti (dále také jen „ITI PMO“) představuje realizaci integrovaných územních investic (ITI), tedy nástroje Evropské komise pro uplatňování územní dimenze a integrovaného přístupu využívající slučování finančních zdrojů z několika prioritních os jednoho nebo více operačních programů. Strategie definuje klíčové problémové a rozvojové oblasti, a umožní tak realizovat investičně náročnější projekty s významným dopadem pro řešené území. ITI PMO řeší specifické území zahrnující hlavní město Prahu a vymezené území Středočeského kraje, které je funkčně navázané na hlavní město.

Dokument stanovuje stěžejní prioritní oblasti a priority financovatelné z Evropských strukturálních a investičních fondů v programovém období 2014 – 2020. Specifické cíle a konkrétní opatření jsou stanoveny ve třech následujících oblastech:

- **Inteligentní doprava,**
- **Ochrana před přírodními riziky,**
- **Dostupné a kvalitní školství.**

ITI PMO definuje a zabývá se problémy, které mají nadregionální dopad a potlačují tak administrativní hranice bránící mnohdy rozvoji celého území Pražské metropolitní oblasti. Smyslem samotné ITI PMO je řešit problémy rozvoje Prahy a jejího funkčního zázemí.

Umístění: Pražská metropolitní oblast

Předkladatel: Hlavní město Praha

Stručná charakteristika posuzované koncepce

Integrované územní investice (Integrated Territorial Investment, ITI) představují nový nástroj Evropské unie pro programové období 2014–2020, který umožní slučovat finanční zdroje z několika prioritních os jednoho nebo více operačních programů na realizaci velkých integrovaných projektů strategické povahy. Strategie regionálního rozvoje ČR 2014–2020 (SRR) vymezila pro tento nástroj 6 metropolitních oblastí s výraznou koncentrací obyvatelstva a klíčových funkcí nejvyššího řádu.

Pražská metropolitní oblast (PMO) je velmi specifická, protože zahrnuje dvě tzv. kategorie regionů. Středočeský kraj jako méně rozvinutý region a hlavní město Prahu jako více rozvinutý region s odlišnými podmínkami pro naplňování principu tematické koncentrace a mj. různými požadavky na spolufinancování aktivit. Specifikace hlavních problémových oblastí, respektive financování navrhovaných opatření je tak omezeno v možnostech financování z tematických operačních programů a Operačního programu Praha – pól růstu ČR. V rámci ITI PMO tak bude většina rozvojových intervencí realizována primárně v zázemí aglomerace (tedy ve Středočeském kraji), přičemž hlavním nositelem ITI zůstává jádrové město (Praha).

Na rozdíl od ostatních metropolitních aglomerací, které v ČR zpracovávají integrované územní investice, v případě Pražské metropolitní oblasti nejde o ucelený prostor se společnými rysy, ale jde o

velmi koncentrované území Prahy s kumulací ekonomických a administrativních funkcí a s řadou problémů v oblasti životního prostředí, obklopené prstencem rezidenčního zázemí s požadavky vyplývajícími z dynamicky rostoucího počtu obyvatel. Tato situace vyvolává požadavky na přizpůsobování infrastrukturních kapacit a nabídky služeb jak v Praze samotné, tak v jejím zázemí. Vzhledem k intenzivnímu pohybu obyvatel mezi Prahou a obcemi Středočeského kraje je nutné také přizpůsobit infrastrukturu, která obě území vzájemně propojuje.

Vytvořením Integrované strategie pro ITI Pražské metropolitní oblasti a její implementací se zajistí lepší funkční propojení obou území, jejich kvalitativní rozvoj, řešení společných problémů a v neposlední řadě potřebná intenzivnější spolupráce v dlouhodobém horizontu, a to s přesahem nad rámec evropských fondů.

Závěr zjišťovacího řízení SEA

Závěr zjišťovacího řízení podle § 10d zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“) vydaný v Praze dne 19. května 2015, č. j.: 33749/ENV/15 Ministerstvem životního prostředí, konstatuje, následující:

Průběh zjišťovacího řízení

Zjišťovací řízení bylo zahájeno dne 20. 4. 2015 zveřejněním informace o oznámení koncepce a o tom, kdy a kde je možno do něj nahlížet (dále též jen „informace“), na úřední desce posledního kraje. Informace byla rovněž zveřejněna v Informačním systému SEA (http://portal.cenia.cz/eiasea/view/sea100_koncepce), kód koncepce MZP202K, a zaslána dotčeným územním samosprávným celkům pro zveřejnění na úředních deskách. Informace o oznámení koncepce byla písemně zaslána také dotčeným správním úřadům.

Souhrnné vypořádání připomínek

Ministerstvo životního prostředí, odbor posuzování vlivů na životní prostředí a integrované prevence, oddělení SEA, obdrželo vyjádření celkem od 24 subjektů. Připomínky týkající se obsahu a rozsahu posouzení byly využity jako podklad pro vydání tohoto závěru zjišťovacího řízení. Kopie všech došlých vyjádření byly předány předkladateli koncepce k využití.

Závěr

Na podkladě oznámení koncepce a vyjádření obdržených k oznámení koncepce provedlo Ministerstvo životního prostředí podle kritérií uvedených v příloze č. 8 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „zákon o posuzování vlivů na životní prostředí“) zjišťovací řízení ve smyslu § 10d výše uvedeného zákona s následujícím závěrem.

Integrovaná strategie pro integrované územní investice (ITI) Pražské metropolitní oblasti jako koncepce naplňující dikci ustanovení § 10a odst. 1 písm. a) zákona o posuzování vlivů na životní prostředí bude předmětem posuzování vlivů na životní prostředí.

Vyhodnocení požadujeme zpracovat nejen v rámci základních zákonných požadavků daných zejména § 2, § 10b a přílohou č. 9 k zákonu o posuzování vlivů na životní prostředí, ale také se zaměřením na níže uvedené aspekty plynoucí ze zjišťovacího řízení, zejména:

- Vyhodnotit soulad ITI PMO s relevantními koncepcemi na úrovni hlavního města Prahy a Středočeského kraje a na úrovni národní v oblasti ochrany životního prostředí. Vyhodnotit zda ITI PMO naplňuje cíle stanovené ve schválených národních koncepčních dokumentech – Strategie ochrany biologické rozmanitosti ČR - 2005, Aktualizace Státního programu ochrany přírody a krajiny ČR - 2009, Státní politika životního prostředí ČR na období 2012 - 2020.
- Vyhodnotit vliv ITI PMO na zvláště chráněná území (ZCHÚ) v řešeném území Pražské metropolitní oblasti. Vyhodnotit, zda plněním zejména níže uvedených specifických cílů a realizací konkrétních opatření nemůže dojít k ohrožení předmětů a cílů ochrany dotčených ZCHÚ:
 - 1.3 Zvýšit regionální mobilitu napojením na infrastrukturu TEN-T, 1.3.1 Rozšíření, rekonstrukce a modernizace silniční sítě navazující na síť TEN-T,
 - 1.4 Snížení negativních vlivů dopravy na životní prostředí, 1.4.1 Budování infrastruktury pro cyklistickou dopravu,
 - 2.1 Zabezpečit území před následky povodní, 2.1.1 Budování protipovodňových opatření, 2.1.2 Realizace opatření pro řešení povodní.
- Vyhodnotit, zda ITI PMO respektuje limity využití území, respektive základní ochranné podmínky dané zákonem č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů a bližší ochranné podmínky dané zřizovacím předpisem dotčených ZCHÚ.

Jelikož některé příslušné orgány ochrany přírody svým stanoviskem dle § 45i odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „zákon o ochraně přírody a krajiny“) nevyloučily významný vliv na území evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti, podléhá tato koncepce posouzení důsledků na evropsky významné lokality a ptačí oblasti dle § 45i zákona o ochraně přírody a krajiny.

Ve vyhodnocení požadujeme uvést jasný výrok, zda koncepce, popř. některý v ní blíže specifikovaný záměr, bude mít negativní vliv na území evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti. Dále je nutné při tomto hodnocení zohlednit zejména relevantní připomínky příslušných orgánů ochrany přírody.

V případech, kdy budou hodnoceny varianty řešení, požadujeme uvedení jasného výroku, zda jsou jednotlivé varianty přípustné nebo nepřípustné, popř. podmíněně přípustné. Dále požadujeme určení pořadí jednotlivých přípustných variant z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví, ve kterém jsou jednotlivé varianty přípustné a za jakých podmínek, včetně navržení a posouzení opatření k předcházení nepříznivých vlivů, popř. k jejich vyloučení, snížení, zmírnění anebo kompenzaci. Výrok se může lišit k jednotlivým variantám.

Metodika a postup hodnocení

Předložený materiál je zpracován v souladu s materiálem „Metodika hodnocení významnosti vlivů při posuzování podle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Věstník Ministerstva životního prostředí, ročník XVII, částka 11, s. 1-23“ (Roth 2007).

Významnost, rozsah a síla vlivů bude hodnocena podle následující stupnice:

Hodnota	Termín	Popis
-2	Významný negativní vliv	Vylučuje schválení koncepce obsahující takto vyhodnocená opatření Významný rušivý až likvidační vliv. Vyplývá ze zadání koncepce, nelze jej eliminovat (resp. eliminace by byla možná jen vypuštěním problémového dílčího opatření).
-1	Mírně negativní vliv	Omezený/mírný/nevýznamný negativní vliv Nevylučuje schválení koncepce. Mírný rušivý vliv na posuzovanou složku životního prostředí. Je možné jej dále snížit navrženými zmírňujícími opatřeními.
0	Nulový vliv	Koncepce, resp. její dílčí úkoly nemají žádný prokazatelný vliv.
+1	Mírně pozitivní vliv	Mírný příznivý vliv na posuzovanou složku životního prostředí.
+2	Významný pozitivní vliv	Významný příznivý vliv na posuzovanou složku životního prostředí.
?	Vliv nelze hodnotit	Díky obecnosti zadání koncepce (nebo jednotlivých úkolů) není možné hodnotit její vlivy.

Poznámka: Cílem naturového hodnocení je zjistit, zda má záměr významný negativní vliv. To odpovídá hodnotě -2 na stupnici. Pro úplnost je hodnotící stupnice doplněna o hodnoty -1, 0, +1, +2; všechny tyto hodnoty odpovídají zjištění, že „záměr nemá významný negativní vliv“. Jemnější členění umožní odlišit záměr s mírně negativním vlivem od záměrů zcela bez vlivů nebo dokonce s vlivy pozitivními. Vodítkem pro rozhodnutí o významnosti vlivu jsou kromě uvedeného dostupná data z odborné literatury o ekologii předmětu ochrany, o životaschopnosti populací druhů, o minimálních areálech stanovišť.

Argumenty pro stanovení významného negativního vlivu se mohou týkat:

- Kvantitativních parametrů předmětu ochrany. Dá se říci, že již ovlivnění řádově jednotek procent výskytu v dotčené EVL/PO by mělo být považováno za významný vliv.
- Kvalitativních parametrů předmětu ochrany. Nezávisle na kvantitativních parametrech může být argumentace významného vlivu založena na kvalitě výskytu předmětu ochrany jako např.:
 - jedinečný výskyt v ČR (tj. předmět ochrany je v dotčené EVL/PO sice hojný, ale je to jediná EVL/PO, kde se vyskytuje jako předmět ochrany)
 - velmi kvalitní výskyt v rámci EVL/PO (jádrové území pro výskyt druhu, větší rozlohy reprezentativních porostů atd.)
 - ohrožená, poslední, zanikající populace/stanoviště v EVL/PO
-
- Zásadního významu místa z hlediska biologie druhu, např.:
 - místo rozmnožování (hnízdíště, tokaniště, trdliště, stromové dutiny apod.)
 - nenahraditelný potravní biotop
 - úkrytové možnosti
 - migrační trasy
 - ekologických funkcí nezbytných pro zachování předmětů ochrany a celistvosti lokality.

V případech identifikace negativních vlivů by mělo být zhodnocení významnosti vlivů podepřeno širším konsensem relevantních odborníků (regionálních znalců pro ovlivněný předmět ochrany a kde je to díky charakteru záměru nebo významu lokality nutné, i předních odborníků na celostátní úrovni).

Naturové hodnocení dbá principu předběžné opatrnosti, a to obzvláště v případech, kdy neexistují dostatečné vědecké podklady pro zhodnocení vlivů na dotčené předměty ochrany a zároveň se jedná o předměty ochrany mimořádných charakteristik (kvality nebo kvantity v rámci dotčené lokality nebo celého území ČR). Princip předběžné opatrnosti je však možné aplikovat pouze tehdy, pokud lze identifikovat vlivy záměru (tzn. kdy jsou k dispozici dostatečné podklady o záměru).

Vlastní posouzení - hodnocení vlivu koncepce na evropsky významné lokality a ptáčí oblasti v soustavě Natura 2000 v území ČR

ITI PMO obsahuje relativně stručný seznam cílů pro její naplnění. Každý z cílů bude následně naplňován prostřednictvím dalších koncepcí a operačních programů, jenž jsou širokou množinou cílů a opatření pro jejich dílčí naplňování. Jelikož je ITI PMO nadřazenou koncepcí a podřazené koncepce jsou zpravidla v platnosti a prošli již posouzením SEA, lze předpokládat, že u nich nebyl shledán významný negativní vliv na soustavu Natura 2000, nebo byl tento vyloučen již při zjišťovacím řízení.

Předpokládané přímé a nepřímé vlivy koncepce

Koncepce obsahuje 3 následující prioritní oblasti. V kapitole jsou u jednotlivých prioritních oblastí shrnuty předpokládané přímé i nepřímé vlivy na soustavu Natura 2000.

Prioritní oblast 1: Inteligentní doprava

Pro prioritní oblast 1 Inteligentní doprava byly definovány 4 specifické cíle, které budou naplňovány realizací jednotlivých opatření:

Specifický cíl 1.1 Zrychlit a zkvalitnit přepravu osob uvnitř PMO

Specifický cíl 1.2 Posílit preferenci hromadné dopravy

Specifický cíl 1.3 Zvýšit regionální mobilitu napojením na infrastrukturu TEN-T

Specifický cíl 1.4 Snížení negativních vlivů dopravy na životní prostředí

Jednotlivé cíle obsahují jak opatření organizační a administrativní povahy, tak opatření investičního charakteru jako jsou rekonstrukce stávající dopravní infrastruktury, ale také budování nových prvků infrastruktury městské a příměstské dopravy s prioritou dopravy hromadné. Pozornost je věnována i cyklistické dopravě, nebo modernizaci vozového parku.

Zejména investiční opatření v oblasti budování nových terminálů a systémů pro přestup mohou přinášet negativní vlivy pro soustavu Natura 2000. Zvýšené riziko negativního ovlivnění pak přinášejí rekonstrukce a modernizace silniční sítě.

Ve všech případech se bude jednat o vlivy způsobené stavební činností a následným provozem nových dopravních struktur. Za závažné vlivy lze považovat případné zábory území a nepřímé vlivy vyplývající z přenosu nepřímých vlivů do lokalit, jako je hluk, prašnost a emise. Docházet může i k ovlivnění hydrických poměrů lokalit, ale i k dalším vlivům, které je však na této koncepční úrovni nemožné identifikovat.

Prioritní oblast 2: Ochrana před přírodními riziky

Pro prioritní oblast 2 Ochrana před přírodními riziky byl definován 1 specifický cíl, který bude naplňován realizací jednotlivých opatření:

Specifický cíl 2.1 Zabezpečit území před následky povodní

Opatření zahrnují preventivní opatření proti povodním na území PMO. Zde zpravidla nelze očekávat ovlivnění soustavy Natura 2000. Toto však nelze říci o budování protipovodňových opatření. Na území PMO nejsou snad kromě EVL CZ0110050 - Prokopské údolí a CZ0114001 - Radotínské údolí lokality soustavy Natura 2000, které by se přímo dotýkaly vodního prostředí a mohly by být přímo ovlivněny budováním protipovodňových opatření a zejména zprůtočňováním koryt vodních toků. Další lokality jsou však v bezprostřední blízkosti toků a mohou být ovlivněny nepřímo změnou hydrologického režimu nivy, nebo vlivy vznikajícími při realizaci staveb a jejich provozu. Naopak zlepšení stavu lokalit může přinést realizace rozlivů v nivách a zadržování srážkové vody v krajině a to zlepšením hydrologické bilance toků i niv, ale i širší krajiny celkově.

Prioritní oblast 3: Dostupné a kvalitní školství

Pro prioritní oblast 3 Dostupné a kvalitní školství byly definovány 2 specifické cíle, které budou naplňovány realizací jednotlivých opatření:

Specifický cíl 3.1 Zvýšit kapacitu předškolního vzdělávání

Specifický cíl 3.2 Zvýšit kapacitu a kvalitu vzdělávacích zařízení v souladu s požadavky trhu práce.

Opatření naplňující jednotlivé dílčí cíle jsou prvoplánovitě zaměřeny způsobem, který by neměl negativně ovlivnit lokality soustavy Natura 2000 s výjimkou opatření typu výstavby a rekonstrukce vzdělávací infrastruktury. Zde mohou být nepřímo ovlivněny lokality soustavy Natura 2000, ale riziko významného ovlivnění je zde zanedbatelné.

Závěrečné stanovisko posouzení Vliv koncepce na jednotlivé lokality a celistvost (integritu) soustavy Natura 2000 z hlediska cílů ochrany ve smyslu Směrnice Rady 92/43/EHS a zákona č.114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění

Naplnování cílů jednotlivých priorit je zamýšleno jak organizačně administrativními opatřeními, tak investičními záměry stavebního charakteru. Organizační a administrativní opatření se budou do soustavy Natura 2000 promítat nepřímo a zpravidla je nelze adekvátně hodnotit či vylišit jejich možné přínosy a rizika. Opatření stavebního charakteru, zejména novostavby, ale také jejich provoz se může v dlouhodobém pohledu promítnout do příznivého stavu druhů a biotopů soustavy Natura 2000, budou-li se jí tato dotýkat.

Nelze opominout některé negativní aspekty, které lze vidět u všech záměrů v období jejich realizace. Ať již se jedná o vlivy související se stavebním ruchem a narušováním půdy, včetně narušení stávajícího stavu prostředí, nebo o vlivy, jenž mohou následovat, jako například invaze nežádoucích druhů, nebo druhové změny společenstev vyvolané novým stavem.

Přeshraniční vlivy

Vzhledem k poloze řešeného území a vzhledem k předpokládané síle a účinku možných negativních vlivů vznikajících při naplnování posuzované koncepce nelze předpokládat negativní ovlivnění lokalit soustavy Natura 2000 v sousedních státech.

Vliv na integritu (celistvost) a kumulativní vlivy

V rámci hodnocené koncepce lze identifikovat kumulativní vlivy mezi jednotlivými cíli koncepčních materiálů, které jsou zde zahrnuty.

Kumulace mohou vznikat na lokální úrovni souběhem konkrétních aktivit na užším území v blízkosti lokalit soustavy Natura 2000. Tuto kumulaci však musí řešit nižší úrovně koncepcí nebo posouzení konkrétních záměrů na základě podrobnějších znalostí lokalizací a rozsahů vlivů. Další kumulaci mezi koncepcemi obdobného charakteru lze vyvozovat především na úrovni nepřímých vlivů. Obecně lze předpokládat, že při dodržení norem a platných předpisů by neměla kumulace vlivů dosáhnout takové míry, aby se negativně projevila v podobě zhoršení stavu soustavy Natura 2000. Zároveň je nutné konstatovat, že z podobných důvodů, nelze identifikovat negativní vlivy na integritu soustavy Natura 2000. Negativní vlivy koncepce na integritu soustavy Natura 2000 nebyly identifikovány. Na tuto oblast hodnocení by se mělo zaměřit hodnocení na podrobnější úrovni, a to zejména proto, že některé koncepcí navrhované aktivity mohou ovlivnit lokality ve svém okolí.

Posuzovaná koncepce „Integrovaná strategie pro integrované územní investice (ITI) Pražské metropolitní oblasti“ nebude mít významný negativní vliv na jednotlivé evropsky významné lokality a ptačí oblasti vymezené na území České republiky a na celistvost (integritu) soustavy Natura 2000 z hlediska cílů ochrany ve smyslu Směrnice Rady 92/43/EHS a zákona č.114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny ve znění pozdějších předpisů.

Koncepce též nebude mít významný negativní vliv na jednotlivé evropsky významné lokality a ptačí oblasti vymezené mimo území České republiky.

Podmínkou realizace konkrétních projektů je jejich posouzení podle §§ 45h a 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění.